

Kodály Zoltán ötven éves

Arany János frissen hantolt sírján még ki se nyílt a virág, amikor Kodály Zoltán 1882. december 16-án Kecskeméten megszületett s a költő félig beteljesedett *sejtelmét* az utolsó szóig igazolta:

*Életem hatvanhatodik évébe
Köt engemet a jó Isten kérébe,
Betakarít régi rakott csűrémbe,
Vet helyemre más gabonát cserébe.*

Nem maradt árván a magyar népköltészet. Kodály Zoltán (Bartók Bélával együtt) fölfedezte, hogy ha valamiben igazán magyarok vagyunk, akkor ez a magyar népzene.

Huszonöt év alatt több ezer dallamot gyűjtöttek össze s ezekből sok keresztülment Kodály finom, esiszorgató, dédelgető művészi kezén, hogy a legtökéletesebb remekmű legyen belőle. Amilyent a fővárosi slágerüzem-direktorok soha életükben nem képesek felmutatni. Nem fülkémázó melódiák ezek, de ha egyszer megtanultuk, mindig szebbeknek találjuk őket. Régi bánatos szépség muzsikál fel szívünkben, ha elénkkeljük, hogy:

Ez csak egy hang Kodály nagy zenekarából. A *Háry János* és a *Székely fonó* hallatára káprázó fülekkel ámulunk el: ez a sok szépség mind magyar! Milyen jól esik ezt tapasztalni nagyigényű telhetetlenségünknek! És milyen kár, hogy mivelünk nem taníttatták a *Villót*, a *Lengyel László-játékot*, a *Pünkösddőlőt* és a többi gyermekkórust. Legszébb gyermekori emlékeink közé tartoztak volna.

Nemcsak népi dallamokat dolgozott fel Kodály, hanem eredeti alkotásokkal

is megmutatta, mi az igazi magyar zene. A *Psalmus Hungaricus*-nál klasszikusabb zenedarabunk nincsen. Kodály a legelső magyar zeneszerző, aki külföldön is megmaradt magyarnak, (mert hiszen a híres operettírók, Kálmán Imre és Franz Lehár nemzetköziek, sőt az utóbbit a németek így könyvelték el: „der grosse deutsche Komponist“). A *Magyar Zsol-tárt* több mint 60 külföldi városban adták elő s mindenütt a belőle zokogó magyar fájdalom és magyar élniakarás hangjá-

ből érezték meg, hogy milyen tragikusan nagy lélek van ebben a kis aligismert népben. — Berzsenyi, Kölcsey, Csokonai száz év múltán újjászületve zendültek meg a *Megkésztet melódiák*-ban.

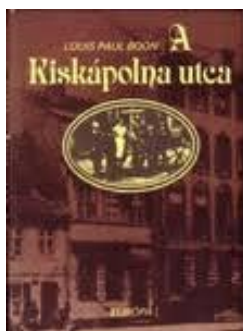
Néhány jól s kevésbé jól sikerült ünnepi hangversenyt élvezhattunk Kodály ötvenedik születésnapja táján. Ha Lehárt két év óta ünnepeljük a „Mosoly országá“-val, akkor igazán végtelenül szerény a kívánságunk, hogy egy évig mindenütt lehetnének hangversenyek Kodály

műveiből szerte az országban. Megérdemelné az a lélek, amely általa hirdeti az eddig elrejtőzött ősi magyar zenekultúrát. Mostantól kezdve van igazi magyar zene, ez már a miénk, az ifjúságé. Érdekesebb, nemesebb, divatosabb, méltóbb zenei problémái nem lehetnek mostanában a magyar ifjúságnak. Hangverseny, kotta, könyv, rádió legyenek mind kihasznált alkamak számodra, hogy minél jobban megismerd Kodály művészetét.

Szondi Béla.

Szondi Béla: Kodály Zoltán 50 éves c. írása a Magyar Ifjúság 1933. évi januári számában jelent meg. (Forrás: Debreceni Református Főiskola Könyvtára)

Szondi Béla (1909–2007) először német tanár volt, s reformátusként a KIE (Keresztény Ifjúsági Egyesület) ifjúsági lap szerkesztője lett. Ez idő alatt jelent meg fentebb olvasható írása az általa szerkesztett folyóiratban. A háború után az Andrassy út 60-ból 5 évre Vácre vitték. Szabadulása után előbb fizikai, majd irodai munkát végzett, majd szakmunkásképzőben tanított matematikát és szakrajzot. Barátai, munkatársai segítségével – akik irodalmi téren működtek – előbb lektori és szakvéleményezési munkát, majd 1969-től műfordítói feladatokat kapott német és flamand nyelvből.

A flamand-holland nyelvből *Louis Paul Boon: A Kiskápolna utca* c. regénye fordításáért megkapta 1990 februárjában a *Martinus Nijhof* műfordítás-tudomány díjat.

Szondi Béla által fordított könyvek a Corvina, az Európa, a Gondolat, a Helikon és a Magvető gondozásában jelentek meg az 1970–1980-as években.

Szerkesztette: Urbanetz-Víg Margit